

KÜLTÜR DEĞİŞMELERİ

- **Osmanlı Devleti Batıyla olan münasebeti sonucu meydana gelen kültür değişmelerini bir kaç bölüme ayırabiliriz.**
- **1. Serbest değişmenin olduğu Lale devri ve devamı**

- **2. Bir intikal devri olan Üçüncü Selim devri.**
- **3. Şümullü ve cezri kültür değişmelerinin olduğu İkinci Mahmud devri.**
- **İkinci Mahmut dönemini şu safhalara ayırabiliriz.**

- **A. 2. Mahmud'dan Tanzimat'a kadar olan değişmeler.**
- **B. Tanzimat'tan 1876'ya kadar olan değişmeler.**
- **C.1876'dan 1908'e kadar olan değişmeler.**

- **D. 1908'den 1923'e kadar olan değişmeler.**
- **E. 1923'den 1938'e kadar olan kültür değişmeleri.**
- **F.1938'den zamanımıza kadar olan kültür değişmeleri.**

LALE DEVRİ DÖNEMİNDEKİ KÜLTÜR DEĞİŞMELERİ

- **Bu dönemdeki değişimler tamamıyla geliş güzel ve tesadüfidür. Önceden tasarlanmış esasları tespit edilmiş bir plana ve muayyen prensiplere göre hareket edilerek meydana getirilemeyen yenilikler şunlardır:**

- **1.İlk Türk matbaası İbrahim Müteferrika ve Sait Çelebi tarafından açılmıştır.**
- **2.Saray ve yüksek tabaka mensupları yaşayış ve giyiniş bakımından garbı taklit etmeye başlamışlar.**

1. MAHMUD DÖNEMİ

(1730-1754)

- **Comte de Bonneval müslüman olup Humbaracı Ahmed Paşa ünvanını alıyor.**
- **Humbaracı ocağını yeni usullere göre yetiştiriyor, orduyu teknik ve bilgi bakımından ıslah ediyor.**

3.MUSTAFA DÖNEMİ

(1757-1773)

- **Baron de Tott adında bir zat devletin hizmetine giriyor.**
- **Sütrat topçuları sınıfını oluşturuyor. Tophaneyi ıslah ederek yeni tarzda toplar döktürüyor.**

- **Mühendishane-i Bahr-i Hümayun tesis edilerek tedrisata başlıyor.**
- **Prusya kralı 2. Frederik'e elçi olarak Resmi Ahmet Efendi gönderiliyor.**
- **Fransızca yazılan askeri ilimlere ait kitaplar tercüme ediliyor.**

1. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ(1774-1789)

- **Rusya ile yapılan savaş kaybedilince yapılan yeniliklere bir müddet ara veriliyor. Yapılan yenilikler iptal ediliyor.**
- **Sadrazam olan Halil Hamid Paşa tekrar ıslahata başlıyor.**

- **Orduyu ıslah için Fransa'dan mütehassıslar getirilmiş.Bilhassa deniz kuvvetlerinin ıslahına önem verilmiştir.**
- **Mühendishane-i Bahr-i Hümayun yeniden tanzim edilmiştir.**

- **Lale devrine giren Osmanlı devlet adamları artık garbın üstünlüğünü muayyen sahalarda kabul ediyordu.Fakat ne bunun sebeplerini ne de kendi zaaflarını giderecek çareleri bilecek vaziyette idiler.**

- **Zamanla hadiseler karşısında acz ve çaresizlik duygusu fazlalaşır. Değişmeler memlekete tesadüfen gelen yabancıların ve yahut münferit yerli şahsiyetlerin vucutlarına bağlı kalarak meydana gelir.**

3. SELİM DEVRİ (1789-1807)

- **Bu devir kültür değişimleri, serbest kültür değişimleri ile mecburi kültür değişimleri arasında bir intikal devrini oluşturur.**
- **Bu dönemde yapılan ıslahatları şöyle sıralayabiliriz.**

- **3.Selim tahta çıktıktan sonra devletin bozuk, köhnemiş düzenini ıslah etmek için devlet adamlarına ıslahatlar hakkında lahiyalar yazmasını istemiştir.**
- **Avrupa Devletlerine başvurularak mütehassıslar getirilmiştir.**

- **Yeniçerilere müvazi Nizam-ı Cedid adı verilen yeni bir ordu kurulur.**
- **Humbaracı ve Lağımıcı ocakları takviye ve tensik edilir.**
- **Barut,kağıt, ve kumaş fabrikaları kurulur.**

- **Üsküdar'da ikinci bir matbaa kurulur.Daha ziyade ilmi eserler basılır.**
- **Mühendis ihtihayacını karşılamak için bir riyaziye ve topçu ocağı açılır.**

- **Viyana, Berlin, Paris, ve Londra'ya sefirler gönderilir.**
- **Bu devirde husule gelen değişmeler daha şuurludur. Önceden hazırlanmış planlı ve sistemlidir.**

- **Ancak bu dönemde de Garp medeniyetinin esasını teşkil eden asli unsurların nelerden ibaret olduğu ne tayin ne de tespit edilebilmiştir. Değişmeler kemiyet, derece şümul bakımından hızını artırmış ;**

- **Fakat keyfiyetini ve özünü değiştirmemiştir.**
- **3. Selim ve arkadaşları hangi unsurları daha evvel alıp hangilerini sonraya bırakacaklarını bilmiyorlardı.**

2. MAHMUD DÖNEMİ (1808-1839)

- **Mecburi kültür değişimleri dönemi başlamıştır.**
- **Bu dönemde ki yapılan ıslahatları şöyle sıralayabiliriz:**
- **Yeniçeri ocağı lağv edilmiştir.**
- **Anadolu'daki ve Rumeli'deki ayanların nüfuzu kırılmıştır.**

- **Asakir-i Mansure-i Muhammediye adlı yeni bir ordu kurulmuştur.**
- **İlk Tıbbiye mektebi açılmıştır.**
- **Rüştiye mektepleri tesis edilmiştir.**
- **İlk tedrisat mecburiyeti konmuştur.**

- **Ordunun ihtiyacını karşılamak için bazı fabrikalar kurulur.**
- **İlk defa nüfus sayımı yapılır.**
- **Pasaport usulü ihdas edilir.**
- **Posta teşkilatı kurulur.**
- **Karantina usulü kabul edilir.**

- **Sadrızamlık Bařvekalete çevrilir.**
- **Divan kaldırılır.**
- **Saray teşrifatında Batı usulleri taklit edilir.**
- **İlk buharlı gemi bu dönemde satın alınmıştır.**

TANZİMAT DEVRİ

(1839-1876)

- **Batılılaşma tarihimizde dönüm noktası kabul edilir.**
- **Bu devrin en önemli siması Mustafa Reşid Paşa'dır.**
- **Şinasi ile başlayan ve devrin ismini taşıyan bir edebiyat oluşturulmuştur.**

- **Avrupa ile olan doğrudan doğruya temas ve münasebet artmıştır.**
- **Avrupa yaşayış bakımından daha ziyade taklit edilmeye başlanmıştır.**

ABDÜLHAMİD DEVRİ

(1876-1908)

- **Kanun-i Esasi kabul edilmiş Padişah kendi haklarını sınırlamıştır.**
- **Meclis-i Mebusan açılmıştır.**
- **Rüşdiyeler ülkenin bir çok yerine yayılmıştır.**

- **Darül fûnun-u şahane açılıyor.**
- **Mecburi kültür değişimleri bu dönemde serbest değişmeye inkılap ediyor.**
- **Kültür değişimleri maddi alandan manevi alana sirayet etmiştir.**

MEŞRUTİYET DEVRİ

(1908-1923)

- **Meşrutiyetin ikinci defa ilan edilmesiyle başlar.**
- **Kızların okuma hakları genişletilmiştir.**
- **Arap harflerinin değiştirilmesine çalışılmıştır.**
- **Daha çok bir münakaşa devridir.**